

M. Lado:: “Se non escribise volveríame tola”

m

aría Lado é unha rapaza de 23 anos moi dinámica e activa. Simpática e tenra ao mesmo tempo. Muller, pero tamén nena. Silenciosa, pero tamén faladora. Vén á entrevista con pantalóns rachados, e sae nas fotos cos pantalóns rachados. Tamén racha e escribe poemas. Racha o discurso canónico e inventa. A súa poesía fai pensar e fai rir. Non é a súa unha obra solemne nin sería nin mexeriqueira, senón todo o contrario, un baño de claridade.

Irrompia no panorama poético galego co seu primeiro libro “A primeira visión” editado por Letras da Cal. E agora reaparece co poemario “casa atlántica, casa cabaret” publicado na colección Ablativo Absoluto, de Xerais. Este último libro é “máis persoal, máis íntimo”, en palabras da autora. Componse de 17 poemas, é un libro pequeno pero grande, no que vale a pena mergullarse. Nadar, nas palabras. Xogar coa nena que é o “eu poético”. Rebelarnos lúcidos no diálogo co noso pasado. Estirar-nos. Abrimos. Abrir os ollos e ver máis do que vemos, para eso serve a poesía. A poesía de María Lado é alegre, optimista. É un xogo bonito de palabras e sentimentos. Un berro intimista, narrativo, divertido.

O proceso de escrita deste libro foi longo, durou uns cinco anos. Nese proceso esta moza escritora dialogaba continuamente con ela mesma pero retrotraendose ao pasado. “Viñanme ideas á cabeza continuamente, falábame a María de 3 anos, a María de 5 anos, etc...” confesa María.

Emocionada. Pois ela pensa que “os recordos son como os soños” e por tanto se non os contas, se non os escribes, esquécelos. Ela non quería esquecer. A viaxe á infancia “era unha viaxe que non fixera nunca”, afirma, contenta de tela feito. Sentíase María, escribindo estes poemas, “moi vella”, pois viñanlle máis e máis recordos á imaxinación. “A viaxe á nenez ten que ver con que cando empezei o libro a miña vida estaba un pouco inestable”, dime, e escribir parecía que lle servía para autoafirmarse no mundo, para medrar, para ilusionarse. A nostalxia é un elemento importantísimo no libro, todo semella unha aventura de recordar, un soño grande, unha viaxe ás entrañas de todos nós.

A casa é un elemento simbólico fundamental neste libro. Dalgún xeito é o eixo de toda a escrita da poeta. Un movemento circular ao redor dun lugar físico. Non só físico, tamén sentimental, tamén teatral. “Eu tiñen moitas casas” contame María, con ollos de mirada tranquila e profunda, co cigarro nos dedos, fumando. E engade “nas moitas mudanzas fun carrexando moitas cousas, e escribindo estes poemas fixen que todo eso fose configurando o meu espazo persoal, a miña casa sentimental”. Semella, falando, unha actriz romántica, bohemia, boa. Os obxectos da casa, neste libro, cobran vida. A min o libro parécese un libro de debuxos animados. Unha película viva. Unha bonita obra de teatro.

María di que “hai neste libro moitas partes dialogadas. Era, ao escribir, como se as cousas me falasen. Os diálogos viñanme á cabeza, co-

mo unha forma de dar sentido a todo”. Arte do cotián, linguaxe clara, autenticidade, beleza. Maxia de nostalxia poética. Voar.

Eu coñecín a María nos recitais, recitando, sempre recitando. Ela sabe darlle vida aos poemas cando os le en público. Reinterpreta o que escribiu con unha forza grande. Explica que “os recitais proporcionanme tanto alivio como o feito de escribir. Se o recital vai ben, quedame unha sensación bonita por dentro.” Cando ela recita os seus poemas é unha cousa de moito impacto na xente. Consegue empatía, comunicación, diálogo. Pode ser que a poesía estea máis viva nos parladoiros que nos libros. Que atope máis - ou tanta - saída e vida nos bares, nas presentacións, nos actos diversos nos que a palabra oral se eleva. A palabra de María érguese como un corpus de amor e humor e resistencia. Con unha gran carga lúdica, provocadora, directa. A palabra de María érguese como palabra de nena tranquila e enfadada, nena sentimental e pequena con buratiños nos pantalóns vaqueiros e o cigarro nos dedos.... Nena que ri e excarcela sentimentos. Abre en nós as ventás da liberdade.

Empezou a escribir máis ou menos aos 16 anos, como consecuencia de formar parte do Batallón Literario da Costa da Morte -ela é de Cee-. Lembra que “daquela gustábanme moito The Doors, agora é unha vergonza dicilo, pero daquela era para min importante”. Recoñece que le moi pouquiña poesía. E que está interesada pola poesía galega de agora. Gústalle autores como Celso Fernández Sanmartín, Estevo Creus, Rafa Villar, Yolanda Castaño, Enma Couceiro, etc...

Non lle preocupa o feito de que se diga que a poesía dos novos tivo un boom e agora está máis decaída, e sostén que “os que me rodean seguen escribindo. E supoño que todo isto móvese por ciclos, e que quizais volverá outro boom, outro momento alto”. Ela é allea aos formalismos, ao academicismo, e a esa forma de vivir a poesía como se fose unha cousa oficial en vez de ser unha cousa libre, natural, espontánea.

Libre, natural, espontánea, así é esta poeta nova, que non ten ningún interese en aparecer como materia de estudo nun libro de texto, e que non lle interesa en absoluto o tema de formar parte ou non dunha xeración. Afirma, neste sentido, que “os poetas novos somos todos moi distintos aínda que formemos parte dun mesmo momento social e compáramos o mesmo sitio de vida”.

“Apéteceme facer poemas con todo o que me sae de dentro” di categoricamente cando lle pregunto polo tema do sexo, tan presente na nova poesía galega. Di que “non se trata de provocar por provocar, senón de conquistar territorio para as palabras, reivindicar palabras como co-na ou puta para a poesía, e falar de follar, hai que falar de todo”. Está de acordo comigo en que eso significa unha liberación importante.

E tamén afirma que “as mulleres, por ser mulleres, podemos decir cousas diferentes”. Abrir paso á vida, ao sangue, ao berro. Sair do silencio escuro das caras tapadas de muller. Empezar un diálogo bonito coa poesía e co mundo.

A narratividade é outra das características da poesía de María. De feito, ela ten en mente facer relatos partindo dos poemas do libro “casa atlántica, casa cabaret”. Os xéneros, que interacción, que se mesturan ata confundirse un co outro. Pregúntolle se ten pensado escribir algún día unha novela e ela dime que non, que a novela require moito tempo e moita constancia, e que ela non dispón desas dúas cousas.

Ten moitos proxectos esta nena grande, moita ilusión, moitas ganas de vivir. Unha carreira empezada -Filoloxía Galega- que pensa rematar. Actualmente dirixe o grupo universitario Eis de teatro, e quere ser actriz profesional, e fai cursos relacionados co teatro “cando ten tempo, e car-tos”. Estudia na escola de cine “Raio Verde” de Santiago un ciclo superior de produción cinematográfica. Está escribindo o guión dunha curtametraxe. E escribe poemas. A súa vida está tranquila, repousando, e eso permítille sentar a escribir poesía con tranquilidad. Poemas humanos como os deste último libro que dan ganas de saír á rua e mollarse na chuvia e bailar. Poesía viva, cálida, intensa. De gran sinxeleza e de moita profundidade ao mesmo tempo.

Dálle sentido a vida o arte? Pregúntolle. E ela dime que “a arte fai a vida máis interesante. Se non houbese arte estaríamos todos como cabras. Se eu non escribise volveríame tola”. Todo sería máis difícil se non houbese arte. María pensa que “escribir escribe todo o mundo, non só os poetas que publicamos libros”. E ten razón. Porque escribir poesía é beber auga nos ollos de toda a xente. Beber vida nas fontes todas. Abrir un abismo e esnaquizarlo.

